

MESTO V PREMENÁCH ČASU A PRIESTORU

Ročník: 5.

Tematický celok: Človek
v premenách času a
priestoru

Cieľ: Žiaci získavajú prostredníctvom analýzy historických prameňov (pohľadníc) predstavu o premenách svojho mesta a osobnostiach regionálnych, ale aj národných dejín v čase a priestore.

Z hľadiska výkonového štandardu (v súlade s iŠVP) žiaci: oboznamujú sa s pojmami, ktoré súvisia s tokom času; rozlišujú jednotlivé druhy historických prameňov; rozoznávajú staré od nového; pracujú s historickými prameňmi, ktoré približujú danú tematiku; rozoznávajú, čo sa zmenilo za posledný rok ich života; spoznávajú okolie svojho bydliska; zostaviť obrazový materiál o pohybe ľudí v minulosti a prítomnosti.

Obsahový štandard (v súlade s iŠVP): minulosť, prítomnosť, budúcnosť, rok, dátum, desaťročie, storočie, bydlisko, obec, mesto, región, Slovensko, fotografia, pohľadnica, historické pramene (písomné, obrazové, hmotné).

1. **Skúmanie** pohľadnice pomocou výskumných úloh:

- Prezrite si historický prameň.
- Určite druh historického prameňa.
- Kto je autorom prameňa? (za pomoci internetu zistíte či ide o skutočnú historickú osobnosť)
- Kedy prameň vznikol?
- Čo je obsahom prameňa?
- Aké mesto prameň zobrazuje?

3. **Reflexia**

- Usporiadajte pramene od najstaršieho po najmladší.
- Porozprávajte sa o zmenách.

2. **Analýza** pohľadnice:

- Nájdite na prameni detaily, ktoré pokladáte za dôležité.
- Popíšte budovy, ľudí a dopravné prostriedky.
- Vyhládajte pomocou internetu súčasnú fotografiu toho istého miesta.
- Porovnajte dobový historický prameň so súčasnosťou.

Otázky do diskusie:

- Čo je nové a čo je staré?
- Čo najviac podlieha zmene?
- Čo sa zmenilo najviac a čo najmenej?
- Prečo sa niečo mení viac a iné menej?
- Čo bude iné o rok a iné o sto rokov?

MESTO V PREMENÁCH ČASU A PRIESTORU

Variety výučby:

Učebnú figúru je možné realizovať v individuálnej aj skupinovej podobe. Záleží na preferenciách učiteľa a charaktere vyučovanej skupiny. Rovnako možno figúru uplatniť v jednej vyučovacej jednotke, prípadne pri výučbe celého tematického celku naprieč viacerými vyučovacími jednotkami.

4 pramene (pohľadnice) mu umožňujú figúru rôzne variovať:

A) konkrétna vyučovacia jednotka

4 skupiny v rámci
4 vyučovacích
jednotiek
analyzujú vždy iný
prameň

4 pramene
sú analyzované
individuálne
celou triedou v
rámci 4
vyučovacích
jednotiek

4 skupiny
každá skúma 1
prameň

4 pramene
náhodné
rozdelené
medzi triedu

B) tematický celok

Odporúčania na domácu úlohu:

1. Vytvorte vlastnú fotografiu daného miesta.
2. Porozprávajte sa so starými rodičmi o premenách miesta, kde žijete.
3. Zahrajte sa na archivárov a vytvorte si online archív, ktorý zaznamenáva premeny mesta, kde žijete. (Zálohovanie vlastnej práce z hodiny.)

MESTO V PREMENÁCH ČASU A PRIESTORU

Ako a pomocou čoho tvoríme?

Dizajn, tvorba prameňov a pomôcok:

www.canva.com

Zdroje poznania, inšpirácií a fotografií:

www.slovakiana.sk

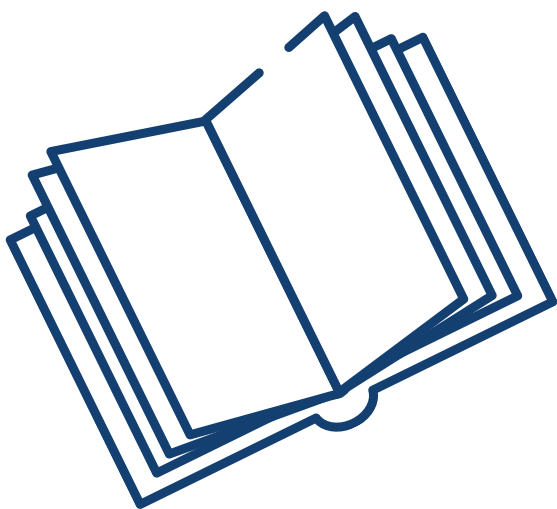
www.fortepan.hu

www.fotok.hu

www.vtedy.tasr.sk

www.historylab.cz

www.dejinoviny.sk

Autorky:

Mgr. Miriama Filčáková, PhD., CCVaPP UPJŠ

Mgr. Katarína Lukáčová, PhD., CCVaPP UPJŠ

www.dejinoviny.sk

